

VEREDICTE DEL CONCURS LITERARI CONVOCAT PER L'ORFEO CATALÀ

AMB MOTIU DEL LX ANIVERSARI DE LA SEVA FUNDACIO

El Jurat, per unanimitat, atorga un únic premi de mil pessetes al treball que porta per Lema: "SEMPREVIVES"

Ha decidit també concedir dos accessits de cinc centes pessetes a cadascun dels treballs següents:

L'ORFEO CATALÀ I EL MESTRE EN LLUIS MILLET; Lema: "Qui pogués tornar-hi

CAMINS DE ROMA, Lema: "Catalunya serà cristiana o no serà" (Torras i Bages)

Barcelona 6 d'Abril del 1952

Martí Garriga *Jordi Marçall*
M. Lluís

Al Concurs " RECORDS i ANECDOTARI " de l'Orfeó Català
en el seixantè aniversari de la seua fundació

L'ORFEÓ CATALÀ i el Mestre En LLUIS MILLET
VISTOS PER UN NOI DEL CHOR

LEMA: Qui pogués tornar-hi:....

Sigui'm permés abans d'escriure altra paraula, de sincerar-me per l'atreviment que suposa el volguer empendre una tasca de la qual, un no en té la deguda preparació, dons el meu propòsit és més aviat propi d'un escriptor professional, i no com jo, qu'en la seva vida sols ha escrit prosa familiar: propòsit que al meu parer, si pogués ésser narrat per qui estigués versat en el maneig de la ploma, podria tenir cert interès, per als que em viscut en època ja llunyana, la vida del nostre volgut Orfeó Català.

En coneixement d'un concurs sota el tema: RECORDS i ANECDOTARI de l'Orfeó en els seus sexanta anys d'existència, i sent el dit tema tan alentador per quí n'ha viscut uns quants, dins el clos del chor, demano que l'intent que em proposo, em sia perdonat per endavant, sinó acerto a complaure als quí em llegeixin, per la nul·la preparació com he dit, en afers litéraris.

Ja de temps, en periòdics, conferències i els grans escriptors, han glossat les excelències i triomfs de l'Orfeó i el seu gloriós Mestre Millet....peró, estic en la certesa, que no s'ha fer mai, ni s'ha dit res, referent amb aquestes dues, diguem-ne personalitats, baix el punt de vista d'un infant.....i em refereixo als nois que integravem el chor en els anys que ja són recordança.

?Com sentien ells l'Orfeó ?-?Quines impresions els causava tot quan els rodejava i veien.?-I el Mestre, ?quins sentiments els despertava?.

Al fer-me aquestes preguntes, m'ha sutgerit escriure en prosa mal girbada, quelcom sobre un tema que s'en podria anomenar:

"L'ORFEÓ CATALÀ I EL MESTRE EN LLUIS MILLET,

VISTOS PER UN NOI DEL CHOR."

I amb la ploma al dits.....el pensament s'ha allunyat cap el primer any d'aquest segle.....1900....plaça Sant Just... una gran portalada....una ampla escalinata....obrim la porta i ens dirigim a mà dreta,a una estança on hi avia en un recó un escriptori,i darrera d'ell,un senyor d'una seixantena d'anys, molt alt,(quant menys,jo l'hi veia),amb barba un xic blanquinosa i molt amable per cert....era el senyor Grau:va ésser ell la primera persona amb qui vaig parlar a l'entrar:el recordo com si el tingués davant i el recordo també,com a bon home que era per els nois,potser degut a que no tenia massa intervenció sobre nosaltres, doncs aquesta ingrata feina anava a càrrec d'En Peret.

I...? qui era en Peret ?;la nostra victima.L'hi deiem Peret a seques,no perquè no és mereixés que l'hi diguessim senyor davant del nom,doncs es tractava d'una persona de bastants anys, una seixantena al menys,peró degut a que tothom l'anomenava així.... els nois també:era d'estatura petita com nosaltres,i penso que per aquesta circumstancia no ens feia gran respecte...i n'hi feiem de totes.

Com que no ens deixaven anar a jugar a la plaça....qui aguanta a la quitxalla quieta en els moments que esperàvem per entrar a classe de solfeig o assaig:i quan l'escandol era ja massa pujat.... ja sentiui la veu d'un mestre.....!Peret....!,feu estar quiets a n'aquesta patuleia....!:i ja teniu En Peret empaitant-nos per les sales qu'en deiem l'una GROGA,i l'altra VERDA(nomenades així pel color de les parets),entre mitg de les cadires....la gran pissarra pautada i el piano,semblant talment,que ell també prenia part en les corregudes d'una sala al altra....,mes veient que el bon hom no en sortia,en venia un altre amb mes autoritat....el Mestre Co-

mellaque devegades repartia qualche ~~mastegot~~, com vulgarment es diu, al qui s'esqueia trobar-se al seu abast, i llavors...tot era quietut...tots suats i cansats...

Amb En Peret, a pesar de fer-lo enfadar, sempre quedàvem molt amics: i així era, doncs essent ell el nostre vigilant o acompanyant, quan s'esqueia anar a cantar a Sant Felip o altra Església, anàvem pels carrers molt formals al seu costat: quan ens fèrem mes grans, ens tenia molt d'apreci, i al seu traspàs, ja bastant vellet, quant menys jo, ho vareig sentir molt.

Voldria recordar els noms de tots els que en aquella època integràvem el cor de nois, i que feiem amarga l'existència del bon Peret, mes la meua memòria no arriba a tant; els germans Ma-bras, en Vila que estudiaba el violoncel, el germans Richarte, un dels quals, potser el mes entremaliat, l'anomenavem "ros del mal pel" per la rossor del seu cabell, avui encara chorista, però !Ay.las...!, de cabell blanc...: els germans Solé, en Xifré, fill del chorista, en Miró, en Segalés, i mes tart en Barbany, els germans Planés, l'avui mestre, del Orfeó, Tomàs, el bou Bou, avui també chorista,i tants més....pero deixem el record dels companys, molts d'ells traspassats, altres escampats i que en moltes ocasions, al retrobar-nos, ni ens em conegut, lluint molts d'ells pancheta i testa blanca.....: i tornem a casa, o sia a l'Orfeó, doncs per mi, era la continuació de la propia, degut potser a que hi feia mitja vida, perquè a més de l'assaig diari al mitj dia, teniem lliçó de solfeig, després assaig per la nit tres o més vegades per semana, y quant no, per gust, ja sia perquè ens citavem allí, amb altres nois per assumptes de joganera, o bé per llegir i fullejar revistes a la biblioteca....: això vol dir, que m'hi trobava bé.....més ben dit, ens hi trobavem bé, i ho prova el que de tres germans que erem, tots tres cantàvem a l'Orfeó.

Estant jo bastant versat en solfa, vareig ingressar al chor desseguida, i recordo que en entrar per primera vegada a la sala d'assaigs d'aquell casal de la plaça de Sant Just, em causà gran impressió: aquelles parets folrrades de sedes groguenques, els plafons i sostre amb aquelles pintures. l'il·luminació, la tarima amb l'armonium, aquelles fileres de cadires, aquell estol de noies i senyores, tants d'homes....i sobre tottantes barbes en la majoria d'ells, havien fet que qualche vegada estigués distret, i que em despertava del meu encantament un tremendo...! no badis...! del Mestre.

Ja que hi anomenat les barbes, (al revés d'ara que no s'en veu n'hi una), aleshores hi havia tants choristes amb elles, qu'em donava la sensació d'una cosa molt seria...molt seria...: mireu si la veia seria, que quan cantava el chor d'homes la "Cançó de nois" de Grieg, em feia l'efecte de que no els esqueia la broma: ? us podeu figurar un home amb aquelles barbes fent aquells miaus....?

Magnifiques barbes; la moruna d'Abel Bonét, la rossa de Francesc Lleyxá, la d'en Sala. la d'en Xifré amb la seva veu de baix profund em feia un gran respecte, la dels Mestres Comella, Salvat i la més jove de totes, la del que fou després Mestre Pujol i moltes més que la memoria no m'es feliç per recordar llurs noms.

D'aquella època en guardo recordances de fets, que en sí no tenen importancia, més al contar-los és per demostrar lo que a la quitxalla ens cridava l'atenció tot quant observavem o ens pasava.

Un d'ells, s'esquia en la visita qu'ens feu la Scola Cantorum de Paris, amb el seu Mestre Charles Bordes. Entre els components de dit chor, abundaven els tipus més aviat grassos que prims, i en el concert que ens dedicàren en l'hostatje de la plaça Sant Just, la sala plena de gom a gom, i trovant-nos en plé hivern, nosaltres disfrutavem d'una temperatura agradable dins la sala, però ells, que venien de Paris amb molts graus sota zero, s'asflixiaven...amb les ca-

amb les cares vermelles, congestionades i suant...fins que no podent aguantar més, ens obren la balcoïada, ventant-se amb la partícula, com si es trobessin en plena canícula: nosaltres com és natural, coll de l'americana amunt.....

Altra cosa bona que contar, és el cas de la son: la son era un martiri entre el nois: dongueu-vos-en compte, pensant que està'en assaig una obra, o pesada, aburrida, o que no us agrada.....i començeu a badallar.....i el Mestre, al veurer que no hi ha la deguda atenció.....!-tornem-hi-! a tal o qual passatge.....i la son va en augment. Recordo que assaijant l'obra del Mestre Pedrell "La Sagrada Família" la son es feia general, més el Mestre Millet al'adonar-s'en, digué; ? Oy que no us agrada ?.....doncs l'em de cantar...I si senyors, la cantàrem.....però que jo recordi, no l'he tornat a sentir...no ens va plaure;

En sortir dels assaïjos de nit, moltes vegades el meu germà anava dormint pel carrer davant nostre i del pare o mare que ens acompanyava(un altre sacrifici anònim fet a l'art i l'ideal, que els pares soporten amb fe i resignació), i cosa curiosa...no donava una sola ensopagada durant el camí: es veu qu'el sabia de memòria de tant fer-lo.

Per lo que fa a mi, recordo el assaïjos del poema del Mestre Nicolau "La Mare de Dèu". Aquells ...a....a....a....m'incitaven el badall, i la tessitura tant aguda, em cansaven, acabant per no poder dir bufa: quan el **chor** de nois canten la darrera estofa del poema, tenia que respirar a cada compàs, com si hagués fet una gran passejada. ! I tant com m'agradava aquesta cançó malgrat tot!.

Els nois d'aquell temps, també cal apuntar-nos qualche punt a favor; tinc record del solo de "La Mort del Escolá": el feia en Xifré, fill del baix chorista: com que el cantar sol, l'hi feia un xic de por,

devegades l'havien cantat dos, eal i en Segalès. En les "Campanes de Nadal" de Comes, el chor solista de nois, ja hi prenia part jo, qu'era dels que tenia la veu fina. No he sentit cantar mai més aquesta obra d del compositor valencià, tot i qu'ens aplaudien molt.

Més on hi ha per contar, es quan l'excursió al migdia de França: Montpeller, Marsella, Perpinyà; al saber-se la nova, va ésser causa de tanta alegria entre nosaltres, que des d'aquell moment, fins veurens dins el tren, la nostra fantasia es desbordava. Llavors no teniem son. Va ésser un aconeteixement al saber-se qu'ens feien un vestit de vellut.... Cap a can Pantaleoni a prendre mida.... Era bonic veurens uniformats amb aquell vestit de vellut color marró clar...: guerrera i pantaló curt, i la barretina vermella. Com que el vellut és de durada, el vaig portar qui sab el temps: de la plaça Sant Just, a la dels peixos, fins a l'estatge actual, traient-m'el quan ja ganapia, m'arribava el pantaló a mitja cuixa, i la camisa em sortia quatre dits de la mànega de la guerrera: més, tots els temps tornen per lo que veiem durant l'istiu: ara es porta molt entre la joventut estrangera qu'ens visita y també en molts estaments de la de casa.

El fer-nos aquets vestits va ésser un gran encert doncs amb els nostres, segurament hauri-em passat fret. i a més, uniformats sempre es veia qu'eren components de l'Orfeo, si per cas s'en perdia algun..... i aquest vareig ésser jo, a Motpeller.

S'havia de celebrar una processó cívica, i ens indicàren l'hora de reunir-nos a un lloc determinat, mes jo, tafaner, em vaig separar del grup per anar a visitar una Església qu'es trobava prop de l'hostatge: no sé com, vaig perdre el contacte amb la colla..... i vinga donar voltes sempre p'els mateixos carreus, fins que d'una farmàcia on hi havia el farmacèutic al portal, em digué en català: ! Ay que t'has perdut!.... Al sentir-ho, m'avergonyí, i per contes de

demanar-li l'orientació, encare corro.... fins que vaig trobar casi allí mateix la processó, que s'encaminava a la casa on nasqué el Rei En Jaume el Conqueridor.

Com que la sortida de Barcelona fou pel dematí, en arribar a Port-Bou, ens donaren una capsa amb el dinar: en deien un paniér: com que tenia gana, tot va anár molt bé... però també tenia set, i per desgràcia dins del paniér hi havia una botelleta amb aigua picanta....

Em va agradar i molts que no la volguéren, me la van donar, i....vinga veurer: mes ja vaig tenir bona aigua.....: en arribar a Cette, ens fiquen a tots els nois dins d'un vagó del tren especial, i precisament en aquell vagó em feu efecte l'aigua picanta.... que feia que em recargolés de dolor....: per desgràcia aquell vagó no comunicava amb els altres.... i alguns del nois s'en reien quan em veien anar d'un cap de vagó a l'altre..... i jo fet una fúria, tot era repartir cops de puny al torticollis dret....: penso que s'en recordarà el qui en rebia més,es deia Richarte, el noi ros, qu'era el més burleta....: per fi arribàrem a Montpeller.... després de tres quarts d'hora de turment i córrer un parell de vegades l'estació d'un cap a l'altre. De lo que va succeir, no se n'enterà ningú, només la meva mare al arribar a Barcelona, tot i havent passat per l'aduana de Port-Bou.

Altra feta d'aquesta excursió, succeí al anar a sopar a un restaurant (crec qu'era a Montpeller), en el qual ens serviren a cada ú, dos pardals rostits, (la gana era per un pollastre), i lo bonic que feia veurer tot el llarg de les taules, els dos pardalets sentats damunt del plat !. No cal dir que ningú en menjà.

Després de Montpeller, Marsella. Es féu el viatge de nit, i uns socis agregats, em proposàren que si els deixava el seient meu, em llogaríen un coixí i manta perquè pogués dormir a terra del vagó: m'hi vaig avenir i ja em teniu dormint sota les seves cames, i dic dormint, perquè

no vareig fer a pesar del soroll de les rodes, que semblava talment un terratremol a les meves orelles, però per lo que és veu, en aquella edat là son pot més.

El no parlar francès, no era cap obstacle, doncs prop del Hotel on ens hostatjàvem, s'esqueia trovar-s'hi un bazar, on vareig discutir almenys un quart d'hora amb el dependent, per comprar-li una pistoleteta de joguina, la qual valia un franc cinquanta, i tot el meu capital constava de noranta centims de franc: no vam fer fira.... però ens enteníem molt bé durant el nostre col·loqui.

Crec que deuria ser un mal gastador, doncs en l'anada per primera vegada l'Orfeó a València, vareig gastar-me les deu pessetes qu'em donaren a casa, en viatjes a un tobogán que hi havia a l'Exposició: cada viatge costava quinze centims: contéu les voltes que vaig donar.

Durant aquells anys, és féren moltes sortides per pobles i ciutats de Catalunya, i per nosaltres, cada una d'elles, era una festa major: erem l'alegria del chor, amb les barretines vermelles, com roselles dins d'un camp, no de blat, sino de gent que's posaba entre nosaltres, amb una formalitat d'home gran, presumits i triomfants al final de cada concert, com si haguessim sigut nosaltres la causa del l'exit.

Encara que jovenét, ja m'havia llegit tota l'Història de Catalunya d'Alestitià, que tenia la biblioteca de l'Orfeó, i no es d'estranyar que m'interessés per les coses i successos de la nostra terra, per exemple: la visita que férem on va néixer el nostre Rei En Jaume; a València, contemplant la Senyera del mateix Rei, guardada com reliquia a l'Ajuntament; i sobre tot tinc un gran record de l'anada a Poblet.

Allí la meva fantasia patriotica pujà al grau mes alt.

No n'hi havia per menys; primer, per lo carregat d'història del Monestir: segon, per la festa patriotica que s'hi celebrava, amb els discursos adients; i és cosa que m'emocinà molt, quan el discurs del

Mestre Millet: si hi ha algú qu'en té memoria, farà qu'es veigi que no és exaltació meva, doncs potser és quan he sentit i vist al Mestre discursejant més abrahdat.....Plovia a bots i barralà, i l'Església del Monestir plena de gom a gom: el Mestre pronunciaba el seu discurs damunt l'escalinata del altar major....jo em trobava al seu costat... i mentre discursejava, un colom blanc voleiava sobre l'altar, i més encara....cada vegada qu'en son parlament anomenava el Rei En Jaume.... un llamp i un gran tró feia retrunyir l'espai...i no fôu una sola vegada....al menys tres, que va succeir aquesta, diguemne coincidencia.

Per lo que acabo de contar, a l'Orfeó, no sols s'hi apren de cantar les cançons de la terra, doncs, si el noi és un xic despertat, hi aprén quelcom més, o sia a estimar l'història, els monuments i tot lo que ens par-l'hi d'ànima catalana. Aixís erem el nois d'aquells temps.

Parlem ara de les tres barbes que menaven la nau....els Mestres Comella, Salvat i Pujol: per nosaltres eren unes excelents persones, deixant a part els cops de gènit, provocats per les entremaliadures pròpies de l'edat, que de vegades pensavem més en jugar, que cantar.

El mestre Salvat, primet, ulls menuts darrera unes ulleres amb montura d'or: home pulcre i amabilíssim, que no recordo qu'ens hagués renyat mai; i si fou el seu intent qualche vegada, no ho semblava.

El Mestre Comella, de caràcter trempat, rodanchó, rostre simpàtic, pentinat a la Parisien i amb qui teniem més contacte, degut a que amb ell assajàvem cada migdia. L'admirava des que vareig cantar el seu Rosari i Te Deum amb la capella de Sant Felip Neri.

Com que jo procedia de la escolania d'un col·legi religiós, on cantàvem una música molt banal, al trobar-me cantà-ne una de caire seriós, vaig entendre desseguida la diferència que hi ha entre la bona música i l'ordinària en que estava acostumat a sentir i cantar, i que en el meu temperament tingué més endavant acusada influència.

A uns quans de nosaltres, bastan experts, ens portava molt sovint a cantar a Santa Maria del Mar, on el seu pare (un vellet molt reganyós) n'era el mestre de capella: moltes vegades cantàvem obres d'autors molt antics i sense partitelles: ho feiem ja directament d'uns quaderns en que hi havia les veus de sopran i contralt, l'una veu en la plana dreta i l'altra a l'esquerra, amb notació doblada i les claus corresponents. de Do.

El Mestre Pujol, ja era altra cosa....? Qui no recorda aquell crit de...! Nois... calleu!..., qu'ens feia posar les orelles atentes com els rucs al crit del carreter?....

El recordo atent a tot, amant de la disciplina i l'ordre; no sé l'hi escapava detall i... i quan menys t'ho pensaves, ja el teniem damunt. Els nois l'hi deiem el gura, nom que donàvem als municipals d'aquells temps. Al principi, la seva actuació com a mestre auxiliar del Mestre Millet, no fou molt ben rebuda per nombrosos choristes, degut a lo meticulos qu'era en els assajos: amb ell no passava res per alt: ho volia perfecte i per aquesta causa, pesaba assajar amb ell, però la seva força de voluntat i el talent que demostrà amb el temps, van fer el miracle de que esdevingués un d'els mes forts e imprescindibles puntals de l'Orfeó, guanyant-se l'admiració i estimació de tots els orfeonistes, xics i grans, i hasta els de fóra del clos cantàire.

Tot lo que tenia d'energic, tenia d'amable, doncs a pesar del volum de treball que pesaba sobre éll, sempre tenia el minut precís per poguer atendre a quí l'hi demanés consell o cosa que depengués de la seva incumbència. Particularment, puc dir que fou uns dels homes a qui he apreciat més, doncs com a músic l'admirava en totes les modalitats, tant com a compositor, conferenciant o musicograf, i en el transcurs del temps de que us parlo, fins a ferme home, les relacions personals, s'havien fet molt amistoses.

I ara ja és temps de que parlem del Mestre,del Mestre Millet.

Per els nois d'aquella època, era un ídol: l'aureola admirativa que arreu envoltava la seva persona, en nosaltres era més: era estimació.

Estimació com a cosa nostra....familiar: ens ho deia tot, rucs, ximples i més, però no hi havia manera de fer-nos enfadar: com podiem enfadar-nos si a la poca estona acabava el temperi d'inproperis, amb una riallada de les seves, tan oberta, tan franca?....Prou feia cara í feroche, però nosaltres per dintre, reiem.

El teniem tan mirat i remirat, que penso no hi havia detall del seu rostre i persona, que no el tinguéssim clavats dins la retina.

Jo, almenys, com que per aquells temps el veia i tractava pel dematí, tarde i nit, m'el sabia de memòria, tant, que si hagués tingut trassos de pintor, segurament ho hauria fet sense veure'l. Em feia feliç, quan l'hi festejava un xerriquet d'orxata del porronet que sempre tenia al peu de l'armónium durant els assajos.

Per donarvos una prova de com l'estimàvem, i admiràvem, contaré un cas. Era quan la visita del compositor francès Saint-Saëns, del qual estrenà l'Orfeo crec que en el seu hermós Ave Verum: per lo que vui contar, la composició no importa: el cas es que en un assaig (ja en el local actual) de dita obra, el Mestre Millet, va intentar fer al chor, una observació: sentir-ho el Mestre Saint-Saëns, i girant-se d'una revolada, no sé lo que l'hi digué (naturalment en francès) en tó de ~~teny~~, qu'el nostre Millet quedà mut, i el chor encara més mut: :penso que tots els choris-tes reberem el reny com una bofetada.....? On s'ha vist renyar al nostre Mestre?....Dès d'aquella feta, el compositor francès, no ha sigut sant de la meua devoció.

De l'expressió amb el gest, tots recordem aquell cos bellugadís i aquells brassos qu'es feien més llargs de que eren.

No parlem dels punys de la camisa, que sempre sortien un pam de les manegues del frac, i com a nota còmica, lo que succeí en un con-

cert popular al Teatre Gondal del Paral·lel, en que al fer un moviment violent, se l'hi trencaren o desferen els elàstics del botons de davant i l'hi lliscaven per darrera el frac, i sort d'una chorista del primer rengle (crec que la Pilar Roca) que adonant-sen, d'una estirada els hi va arrencar.... doncs si el public s'en adona, no s'acaba la cançó.

Ja gran, mantes vegades he discutit amb persones que es permetien criticar aquest diguem-ne, excés de moviments del Mestre Millet dirigint, però.... aquestes persones el veien des del public, i nosaltres el teniem davant: lo que per ells era gesticulació, per al chor representava expressió. El seu rostre era tan expressiu, que no calien pas paraules per indicarte un accent, o bé créixer o apagar la veu: i fins per fer-te casi plorar o alegrar-te. No era estrany que cantant "L'Emigrant" les llagrimes estiguessin a punt de saltar: i quan volia alegrar-te, recordem l'Ocellada "de Jannequin, amb els plus-plus i altres parleries dels ocells, expressats solament mirant-l'hi els moviments del rostre: i quant volia ésser vibrant, recordem el gest en el "Cant de la Senyera".... i quan humil en la "Pregaria a la Verge del Remei" o bé tendre.... "l'infantó somriu... la mareta plora..." de "Entre flors" del Mestre Nicolau.

El seu bigot reflexava a voltes els graus d'emoció del seu sentir, doncs havia notat que quan estava en plé entusiasme, se l'hi aixecava el llavi superior, posant-se-l'hi els pels punxaguts, com si volguessin encomanar al chor la força que esparia sa persona, i que l'hi feia fer aquells miracles de perfecció artística, que tothom ha fruit o bé cantant o escoltant.

Per aquesta causa, els que estaven baix la seva influència artística, els moviments que en altres els semblaven exagerats, per nosaltres era vida.... ànima.... sentiment.

En una sensibilitat artística i personal tan acusada, un contratemps sofert p'el seu Orfeó, el sofriment intern deuria ésser gran i ho palesa quan casualment vaig tenir ocasió de veure'l en un assaig d'uns himnes allà p'els anys 36 o 37: el cas fou que trobant-me sol en el fons del pati de butaques de la sala, el Mestre caminava nerviós amunt i avall del corredor lateral, amb les mans a les butxaques i el rostre que denotava gran alteració: no vaig tenir valor per saludar-lo: em creia que d'un moment all'altre anava a explotar a crits: si als que no érem de l'Orfeó part tan interesada, ens dolia el cor, que no passaria en éll, que n'era el pare, l'haver d'apurar un trago tan amarg.....

.....

Quan més un s'endinsa en els records d'aquells temps d'infància, crec que no s'acabaria mai el contar impresions joioses, doncs per mi, i segurament per tots els nois d'aquella fornada, van ésser els més feliços de la seva vida. Dic aixó perquè en l'aspecte artístic, ens sentíem/asadollats pels èxits del nostre Orfeó, que el ser cantaire d'ell, era títol de gran categoria... i no et dic res, entre els nois d'altres chors o capelles.....

En l'aspecte educatiu i cultural, l'Orfeó va ésser (i crec que deu continuar sent-ho), un mestre pràctic, perquè no en va ésser cantant i s'aprèn d'interpretar bona música, que per un noi de temperament propici al art del sons, és d'una eficàcia certa.

La música polifònica del Palestrina, Victòria, Lassus i altres, els nois d'aquells temps ens la sabíem de memòria, no sols la nostra partícel·la, sino la de les altres veus.

Per exemple: la missa del "Papa Marcello" tot i sapiguent-la pe a pa com he dit, el Mestre Millet cada vegada que es devia cantar en qualque Església, i encara que s'hagués executat pocs dies abans, posaba assaig.

Per aquesta raó, no és d'estranyar que tota l'escola contrapuntística d'aquells autors, ens entres al cervell per la vista i les orelles: jo quan menys, sense sapiguer un borrall de tècnica musical, dons només sabia el solfeig, ja me les donava de compositor, i vinga embrutar paper pautat, fent Misses, Passos o altres músiques, el cas és que d'aquell temps, en guardo alguna qu'esta força correcta.....Oh! l'esperit d'imitació!.....

Voldria referir-me ara en l'aspecte patriòtic.....peró....
!despertat noi.....que ja estem al any 1952....i d'allavors amb ara a plogut i tronat molt a casa nostra!.....

Barcelona Febrer de 1952